

Mødet mellem kommuner og private fitnesscentre

Delrapport 1
i projektet
'Sundhed
for millioner'

Kasper Lund Kirkegaard og Marina Aagaard
Idrættens Analyseinstitut

Program

Mødet mellem kommunerne og fitnesscentrene

Forfatter og Master i Fitness og Træning

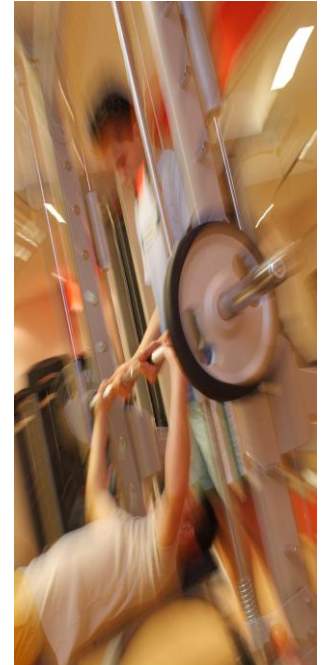
*Marina Aagaard, ekstern analytiker, Idrættens
Analyseinstitut:*

- Gennemgang af en række casestudier af konkrete samarbejder mellem kommercielle fitness-centre og kommuner.
- Analyserer perspektiverne for fremtidige samarbejder mellem sundhedssektoren og kommercielle fitnesscentre.

Baggrund

Fitness-sektorens oversete sundhedspotentiale

- Mangel på kommunal viden om mulighederne i den kommercielle fitness-sektor
- Mangel på tradition for kommunikation med den kommercielle fitness-sektor.
- Kommunale sundheds-, forebyggelses- og idrætspolitikker overser den kommercielle fitness-sektors eksistens.
  - *Politikker rummer mulighed for finansiering og nye projektforbøb*
- Det nye kommunale ansvar for sundhedsfremme og forebyggelse, etablering af sundhedscentre og samarbejde med primær sundhedssektor betyder manglende overskud til at tænke i nye projekter.

Baggrund

Fitness-sektorens oversete sundhedspotentiale

- DFHO har endnu ikke haft ressourcer til at udvikle og indgå i strategiske samarbejder med den kommunale sektor.
- Det danske fitnessmarked rummer endnu et vækstpotentiale for almindelige 'raske' kunder, atypiske kundegrupper prioriteres endnu ikke.
- Der mangler et velfungerende, gennemskueligt offentligt anerkendt fitness uddannelsessystem.

Baggrund

Formål

- Studie af 'mødet mellem kommuner og private kommercielle fitnessaktører'
  - fokus er på de to parter oplevelser, hvad fungerer og hvad der ikke fungerer.
- Ikke en undersøgelse eller evaluering af metoder, effekter eller brugeroplevelser.
- Udledning af erfaringer til inspiration for nye sundhedsfremmende projekter.

Fund

- *Mange ad hoc samarbejder, uformelle, ikke-strategiske samarbejder.*
- *Få formelle, strategiske samarbejder:*

Seks samarbejder i seks kommuner udvalgt:

Kommune	Ballerup Kommune Sundhedsplejen
Fitnesscenter/aktør	Helsekompagniet
Projekt og formål	Fit og fun, delprojekt i 'Spis og rør dig glad' Indgribende indsats målrettet reduktion af overvægt.
Målgruppe	Svært overvægtige børn, 2 x 10 10 7-11-årige, 10 11-15-årige
Aktivitet	2 x 1 ¼ t fitness/uge, 1 t aerobic, biking, pilates, yoga, leg, m.m. ¼ t vejledning, fedtmåling, kontrolvejning, kostvejledning, madlavning og familierådgivning

Kommune	Greve Kommune
Fitnesscenter/aktør	Fitness Club – Livsstilscentret, Hundige
Projekt og formål	<p>Aktivering af inaktive kontanthjælpsmodtagere i et udsat boligområde (integration og sundhed)</p> <p>Delprojekt i Lighed i Sundhed</p>
Målgruppe	Inaktive kvinder, kontanthjælpsmodtagere, 23-57 år, 8-16 per hold (danske og etniske minoriteter)
Aktivitet	<p>2 x 1½ t/uge slankehold/fitness</p> <p>1 t cardiotræning, bodybike eller pilates</p> <p>½ t kostvejledning/vejning</p>

Kommune	Guldborgsund Kommune
Fitnesscenter/aktør	Sydhav Søernes Sundhedscenter, Sakskøbing
Projekt og formål	Motion på recept Diabetes 2, hjertekarsygdomme, forhøjet kolesteroltal, forhøjet blodtryk
Målgruppe	Voksne borgere i kommunen 140 halvårlige forløb
Aktivitet	2 x fitness/holdtræning pr. uge (i første 10 uger) 1 x fitness/holdtræning pr. uge (i næste 10 uger)

Kommune	Københavns Kommune Center for Kompetence og Beskæftigelse
Fitnesscenter/aktør	fitness dk Royal
Projekt og formål	Aktivering af inaktive kontanthjælpsmodtagere, unge Delprojekt i Lighed i Sundhed
Målgruppe	Unge kontanthjælpsmodtagere, 18-29 år, 10-20 deltagere per hold
Aktivitet	2 x fitness/uge kickboksning, styrketræning, vejledning, jobmatchning m.m.

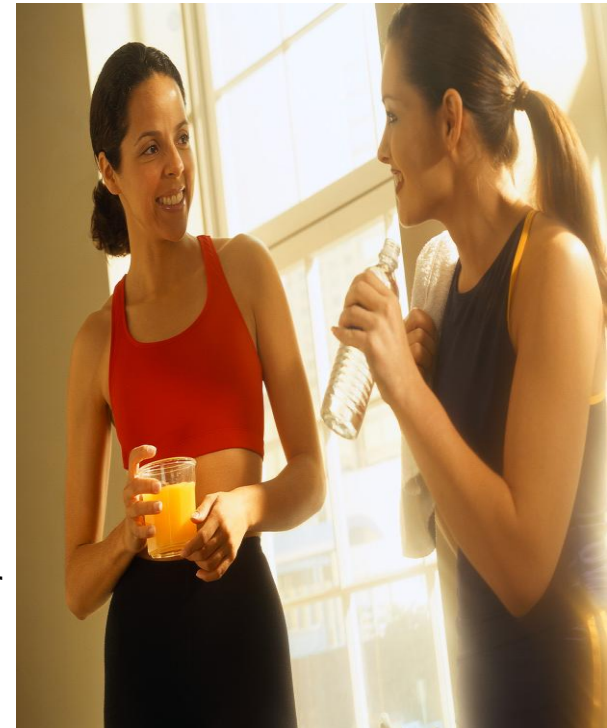
Kommune	Odense Kommunes Jobcenter - Udførerdel
Fitnesscenter/aktør	CCS Training Center
Projekt og formål	Aktivering af ledige, inaktive, 'det 13. element – sundhedsfremme i ressourceprofilerne' Delprojekt i projekt Lighed i Sundhed
Målgruppe	Ledige, inaktive borgere, kontanthjælpsmodtagere 80 borgere per hold
Aktivitet	2 x fitness/uge holdtræning, boldtræning, styrketræning, cardiotræning, vejledning, jobmatching m.m.

Kommune	Sønderborg Kommune Kompetencecenteret
Fitnesscenter/aktør	Sønderborg City Fitness
Projekt og formål	Motion som aktivering, tættere på arbejdsmarkedet
Målgruppe	Ledige, inaktive borgere, kontanthjælp/sygedagpenge, 8-10 pr. hold, 3 hold
Aktivitet	2-3 x fitness/uge Holdtræning/fitness styrketræning Vejledning, jobmatchning, m.m. (første hold kostvejledning)

Hovedkonklusioner

Mødet mellem kommune og fitnesscenter – tillid og kommunikation:

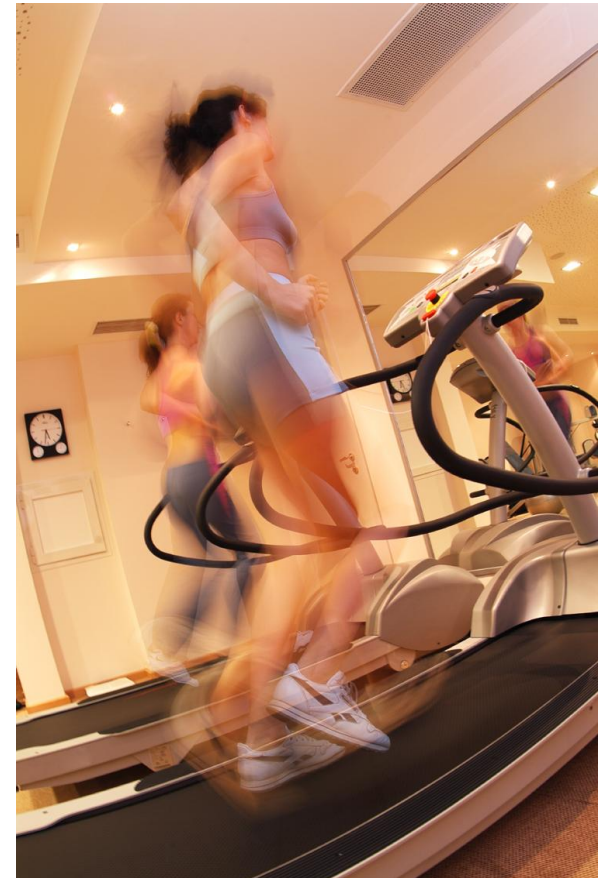
- (Tidlig) inddragelse af fitnessudbyderen i den kommunale planlægningsfase.
- Kontekstafklaring og forventningsafstemning.
  - Hvor er vi nu? Hvor skal vi hen? Hvordan?
- Fælles definering af idegrundlag og målsætninger (grundig orientering om målgruppen og særlige hensyn)
- En fleksibel, fælles kontrakt, tilpasses projektets erfaringer
- En tæt og løbende dialog om forløbet

Hovedkonklusioner

Økonomi og fleksibilitet – kommunens perspektiv:

- Kommuner har mulighed for at spare penge ved leje/køb:
  - **Omfattende kapacitet, plads til mange deltagere**
  - **Et stort og bredt udvalg af udstyr, mange hold**
  - **Kompetente trænere**
- Billig fitness: Priskrig i branchen og mange nye tilbud/centre.
- Fitnesscentre udviser i høj grad engagement og 'goodwill' snarere end ensidigt fokus på profitmaksimering.
- Fitness-sektorens aktører er servicemindedede og meget fleksible og lydhøre overfor kommunale ønsker.

Hovedkonklusioner

Økonomi og fleksibilitet – fitnesscenterets perspektiv:

- Fitnesscentre får belægning på tidspunkter med mindst travlhed.
- Fitnesscentre får mulighed for samarbejde med potentiel storkunde:
  - **Medarbejderfitness**
  - **Fitness for borgerne**
  - **Lejeaftaler (genoptræning, specialtræning, m.m.)**
  - *Fitnesscenterpersonalet kan lære af kommunens sundhedsekspertise og viden om borgernes ressourcer og særlige behov.*

Hovedkonklusioner

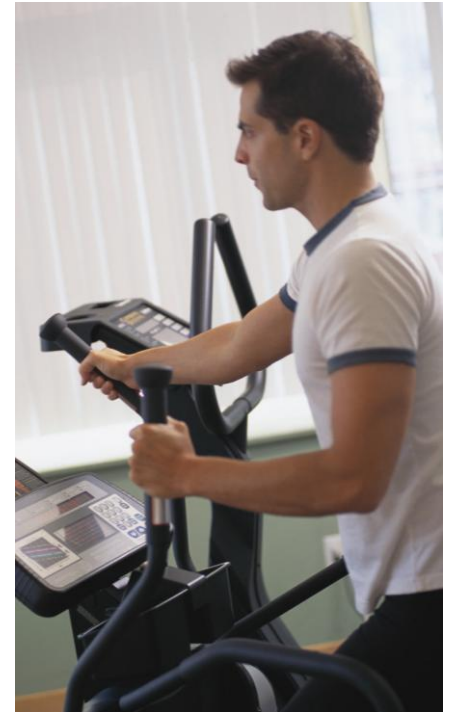
Faglighed, ildsjæle og projekternes personbårne skrøbelighed;

- Det er *ikke* fitness-sektoren som samlet hele, der er i stand til at indgå i sundhedssamarbejder.
- Enkeltpersoner (centerledere og instruktører) med unikke egenskaber og kvalifikationer, der brænder for projekt, gør forskellen.
  - **Instruktørens engagement er afgørende for projektdeltagernes oplevelse af kvalitet.**
  - **Forkert match mellem instruktøren, personlighed og instruktion, og målgruppen giver risiko for et uhensigtsmæssigt projektforsløb.**
  - *Det gør projektsamarbejderne sårbare.*
- **Kræver kommunal præcisering af ansvar og forventninger til træningen.**

Hovedkonklusioner

Kommunernes og projektdeltagernes oplevelse af fitnessmiljø og -træning:

- Et miljø som ikke gør borgeren til patient eller klient, men et hvor der kommer 'almindelige' mennesker, 'den virkelige verden'.
- Borgerne kommer væk fra system, som de har skepsis/mistro overfor.
- Tilstedeværelse i fitnessmiljøet kan påvirke deltagernes opfattelse af egne evner til at begå sig i samfundet i positiv retning – øget selvværd.
  - *store positive fysiske, mentale og sociale forandringer under forløb.*
- Mange rammer og rum i fitness, muliggør samtale og socialt samvær.
  - *Obs.: Hyggelige lokaler > < 'forkromede' faciliteter*

Hovedkonklusioner

Manglende objektive evalueringskriterier:

- Manglende konkrete målsætninger og succeskriterier
  - Vanskeliggør målrettet planlægning
- Manglende evalueringer, statistikker og effektmålinger.
  - *Tal kan dokumentere effekt og forskelle/fordele*
    - *dosis og respons (hvor meget/lidt)*
    - *metode - målgruppe*
    - *fitness >< holdtræning*
  - Risiko for at de gode ideer glemmes

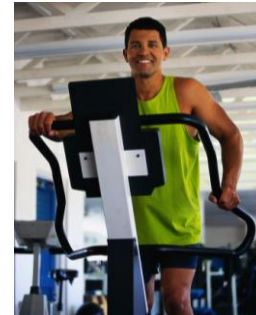
Hovedkonklusioner

Fitness er en let tilgængelig og overkommelig motionsform:

- Der er mange typer konditions-, styrke- og holdtræning til deltagere i alle aldre og på alle niveauer.

Pilates, yoga, boldtræning, biking, cardiotræning, m.m.

- ***Giv valgfrihed mellem fitnessaktiviteter (let/hård)***
- inddrag evt. borgerne, ønsker og behov
- ***Læg fitness indenfor rammerne af bestående tilbud, som obligatorisk (tvungen) aktivitet***

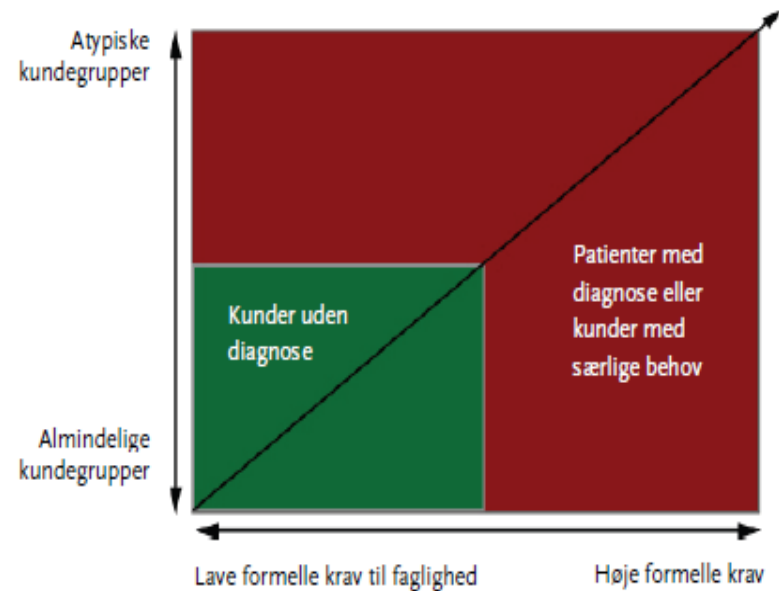

Hovedkonklusioner

Fitness har et stort sundhedsfremmende og sygdomsforebyggende potentiale:

- **Flytte borgere fra fysisk inaktivitet til fysisk aktivitet**
- **Hjælpe borgere med overvægt eller risiko for livsstilssygdomme til forbedret sundhed**
- **Flytte kontanthjælpsmodtagere nærmere på arbejdsmarkedet**

Figur 1 – Markedet, kundegrupper og faglighed

Målgruppe	Samarbejdspartnere	Samarbejdstyper	Aktivitetsformer	Styring/instruktørkrav
Samarbejdstype 1: Raske og fysiske inaktive uden diagnoser	Folkeskoler Gymnasier, Erhvervsuddannelser, Sundhedscentre	Fitness for unge Almen fitness	Skoleidræt Sommeridræt Almen fitness	Ingen eller lav kommunal styring. Ingen eller lave formelle instruktørkrav
Samarbejdstype 2: Raske og fysisk inaktive uden diagnoser Grupper med særlige behov	Plejehjem Sundhedscentre Jobcentre	Fitness for unge Fitness for særlige målgrupper Aktivering	Almen fitness Slankehold	Moderat kommunal styring og kvalitetssikring af forløb. Lave eller moderate formelle instruktørkrav.
Samarbejdstype 3: Kunder/borgere med særlige behov og lettere diagnoser	Revalideringen Sundhedscentre Jobcentre Læger Patientforeninger	Fitness for unge Fitness for særlige målgrupper Fitness for personer med særlige behov (diagnose/handicap) Aktivering Motion på recept	Almen fitness Slankehold Optræning Genoptræning	Moderat eller omfattende kommunal styring og kvalitetssikring af forløb. Moderate eller høje formelle instruktørkrav (f.eks. til ansvarshavende fysioterapeut).
Samarbejdstype 4: Kunder/borgere med særlige behov og diagnoser	Den primære sundhedssektor Sundhedscentre Patientforeninger.	Fitness for personer med særlige behov (diagnose/handicap) Patienter	Optræning Genoptræning	Høj eller fuldstændig kommunalt styring. Høje krav til kompetencer i form af formelle krav til instruktøren (f.eks. en læge eller en fysioterapeut).

Hovedkonklusioner

Sundhedssamarbejder mellem kommuner og fitnesscentre især relevante for borgere/kunder uden diagnose eller særlige behov (type I/II samarbejder).

